

Kerberos

Doslej smo spoznali sisteme, kjer vsak par uporabnikov izračuna fiksni ključ, ki se ne spreminja.

Zaradi tega je preveč izpostavljen nasprotnikom.

Zato bomo vpeljali tako imenovan sejni ključ, ki se oblikuje brž, ko se pojavitva dva, ki želite komunicirati.

Tak sistem, ki uporablja simetrične sisteme, je Kerberos. Slabost tega sistema pa je zahteva po sinhronizaciji ur uporabnikov omrežja.

Določena časovna variacija je dovoljena.

Predpostavimo, da vsak uporabnik deli z agencijo TA tajni DES ključ K_U . Tako kot prej imejmo tudi $\text{ID}(U)$.

Ko dobi agencija TA zahtevo po novem sejnem ključu, si TA izbere naključni ključ K , zabeleži časovno oznako T (timestamp), določi življensko dobo L (lifetime) za ključ K ter vse skupaj pošlje uporabnikoma U in V .

Prenos sejnega ključa z uporabo Kerberosa

- Uporabnik U zahteva od agencije TA sejni ključ za komunikacijo z uporabnikom V .
- Agencija TA izbere naključni sejni ključ K , časovno oznako T in življensko dobo L .
- TA izračuna $m_1 = e_{K_U}(K, \text{ID}(V), T, L)$ in $m_2 = e_{K_V}(K, \text{ID}(U), T, L)$ ter ju pošlje uporabniku U .
- U uporabi odšifrirno funkcijo d_{K_U} , da dobi iz m_1 K , T , L in $\text{ID}(V)$. Potem izračuna $m_3 = e_K(\text{ID}(U), T)$ in ga pošlje osebi V skupaj s sporočilom m_2 , ki ga je dobil od agencije TA.

- V uporabi odšifrirno funkcijo d_{K_V} , da dobi K , T , L in $\text{ID}(U)$. Potem upora da dobi T in $\text{ID}(U)$ iz m_3 . Preveri, tako dobljeni vrednosti za T in $\text{ID}(U)$ prejšnjim. Če je tako, potem izračuna $m_4 = e_K(T + 1)$ in ga pošlje uporabniku U .
- U odšifrira m_4 z uporabo e_K in preveri rezultat enak $T + 1$.

V tem protokolu se prenašajo različne funkcije sporočil.

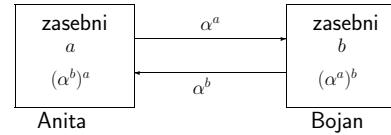
Sporočili m_1 in m_2 poskrbita za tajnost pri prenosu sejnega ključa K .

Sporočili m_3 in m_4 se uporablja kot potrdilo sejnega ključa K tako, da se U in V prepričata, da imata res isti sejni ključ K .

Diffie-Hellmanova uskladitev ključev

Naj bo p praštevilo in α generator multiplikativne grupe \mathbb{Z}_p^* . Naj bosta oba javno poznana (ali pa naj ju oseba U sporoči osebi V).

1. Oseba U izbere naključen a_U , $0 \leq a_U \leq p-2$, izračuna $\alpha^{a_U} \pmod p$ in ga pošlje osebi V .
2. Oseba V izbere naključen a_V , $0 \leq a_V \leq p-2$, izračuna $\alpha^{a_V} \pmod p$ in ga pošlje osebi U .
3. Osebi U in V izračunata zaporedoma $K = (\alpha^{a_V})^{a_U} \pmod p$ in $\bar{K} = (\alpha^{a_U})^{a_V} \pmod p$.

Anita in Bojan si delita skupni element grupe:

$$(\alpha^a)^b = (\alpha^b)^a = \alpha^{ab}.$$

Edina razlika med tem protokolom in pa Diffie-Hellmanovim protokolom za distribucijo ključev je, da si izberemo nova eksponenta a_U in a_V uporabnikov U in V zaporedoma vsakič, ko poženemo ta protokol.

Varnost Diffie-Hellmanovega protokola

Protokol ni varen pred aktivnim sovražnikom, ki prestreže sporočila in jih nadomesti s svojimi. Ta napad bomo imenovali **napad srednjega moža**.

$$\begin{array}{ccccc} U & \xrightarrow{\alpha^{aU}} & W & \xrightarrow{\alpha^{a'_U}} & V \\ & \xleftarrow{\alpha^{a'_V}} & & \xleftarrow{\alpha^{aV}} & \end{array}$$

Na koncu sta osebi U in V vzpostavili z napadalcem W zaporedoma ključa $\alpha^{a_U a'_V}$ in $\alpha^{a'_U a_V}$.

Tako bo zašifrirano sporočilo osebe U odšifriral napadalec W ne pa oseba V .

Aleksandar Jurisić

545

Uporabnika U in V bi bila rada prepričana, da ni prišlo namesto medsebojne izmenjave sporočil do izmenjave z napadalcem W .

Potrebujeta protokol za medsebojno identifikacijo (predstavitev).

Dobro bi bilo, če bi potekala identifikacija istočasno z uskladitvijo ključev, saj bi s tem onemogočili aktivnega sovražnika.

Aleksandar Jurisić

546

Overjena uskladitev ključev

Diffie, Van Oorschot in Wiener so predlagali protokol **uporabnik-uporabniku** (station-to-station - STS), ki je protokol za *overjeno uskladitev ključa* in je modifikacija Diffie-Hellmanove uskladitve ključev.

Vsak uporabnik ima **certifikat (potrdilo)**

$$C(U) = \left(\text{ID}(U), \text{ver}_U, \text{sig}_{\text{TA}}(\text{ID}(U), \text{ver}_U) \right),$$

kjer je shranjena njegova identifikacija $\text{ID}(U)$.

Aleksandar Jurisić

547

Poenostavljen protokol uporabnik-uporabniku

1. Oseba U izbere naključen $a_U \in \{0, \dots, p-1\}$ in izračuna $\alpha^{aU} \bmod p$ in pošle osebi V

2. Oseba V izbere naključen $a_V \in \{0, \dots, p-1\}$ in izračuna $\alpha^{aV} \bmod p$,

$K = (\alpha^{aU})^{aV} \bmod p$ in $y_V = \text{sig}_V(\alpha^{aU})$ ter pošle potrdilo $(C(V), \alpha^{aV}, y_V)$

Aleksandar Jurisić

Aleksandar Jurisić

Varnost protokola STS

Uporabnika U in V si izmenjata naslednje informacije (izpustimo potrdila):

$$\begin{array}{ccccc} & \xrightarrow{\alpha^{aU}} & & \xrightarrow{\alpha^{a'_U}} & \\ U & \xleftarrow{\alpha^{aV}, \text{sig}_V(\alpha^{aV}, \alpha^{aU})} & V & \xleftarrow{\alpha^{a'_V}, \text{sig}_U(\alpha^{a'_V}, \alpha^{aU})} & \\ & \xrightarrow{\text{sig}_U(\alpha^{aU}, \alpha^{aV})} & & \xleftarrow{\text{sig}_U(\alpha^{a'_U}, \alpha^{aV})} & \end{array}$$

3. Oseba U izračuna $K = (\alpha^{aV})^{aU} \bmod p$ ter preveri podpis y_V z uporabo ver_V in potrdilo $C(V), y_V$ osebi V .

Nato izračuna $y_U = \text{sig}_U(\alpha^{aU}, \alpha^{aV})$ in pošle potrdilo $(C(U), y_U)$ osebi V .

4. Oseba V preveri podpis y_U z uporabo ver_U in potrdilo $C(U)$ z uporabo ver_{TA} .

Aleksandar Jurisić

549

Kaj lahko naredi napadalec W (mož na sredini):

$$\begin{array}{ccccc} & \xrightarrow{\alpha^{aU}} & & \xrightarrow{\alpha^{a'_U}} & \\ U & \xleftarrow{\alpha^{a'_V}, \text{sig}_V(\alpha^{a'_V}, \alpha^{aU})=?} & W & \xleftarrow{\alpha^{aV}, \text{sig}_V(\alpha^{aV}, \alpha^{a'_U})} & V \\ & \xrightarrow{\text{sig}_U(\alpha^{aU}, \alpha^{a'_V})} & & \xrightarrow{\text{sig}_U(\alpha^{a'_U}, \alpha^{aV})=?} & \end{array}$$

Poenostavljeni STS protokol je torej varen pred napadom srednjega moža.

Aleksandar Jurisić

Aleksandar Jurisić

551

Tako oblikovan protokol ne vsebuje potrditve, kakor je slučaj v Kerberosovi shemi.

Protokol, v katerem je vključena potrditev ključev $y_V = e_K(\text{sig}_V(\alpha^{aV}, \alpha^{aU}))$, $y_U = e_K(\text{sig}_U(\alpha^{aU}, \alpha^{aV}))$ se imenuje STS protokol.

Aleksandar Jurisić

MTI protokoli

Matsumoto, Takshima, Imai so modificirali Diffie-Hellmanovo uskladitev ključev, tako da uporabniki U in V ne potrebujejo podpisov.

Kadar moramo izmenjati dve pošiljki, pravimo, da gre za **protokole z dvema izmenjavama**.

Predstavili bomo en njihov protokol.

Aleksandar Jurisić

553

$$\begin{array}{c} C(U), \alpha^{r_U} \bmod p \\ U \xleftarrow{\quad} C(V), \alpha^{a_V} \bmod p \end{array}$$

Ključ uporabnikov, ki komunicirata, je težko izračunati, ker je v ozadju težko izračunljiv diskretni logaritem.

Tej lastnosti pravimo **implicitna overitev ključev**.

Aleksandar Jurisić

557

Osnovne predpostavke so enake kot pri Diffie-Hellmanovi uskladitvi ključev: praštevilo p in generator α multiplikativne grupe \mathbb{Z}_p^* sta javna.

Vsek uporabnik U ima svoj **zasebni** eksponent a_U ($0 \leq a_U \leq p-2$) in **javno** vrednost $b_U = \alpha^{a_U} \bmod p$.

Agencija TA ima shemo za digitalni podpis, z **javnim** algoritmom verificacije in **tajnim** algoritmom sigritev.

Vsek uporabnik U ima svoj certifikat:

$$C(U) = (\text{ID}(U), b_U, \text{sig}_{\text{TA}}(\text{ID}(U), b_U)).$$

Aleksandar Jurisić

554

1. Oseba U izbere naključen $r_U \in \{0, \dots, p-2\}$, izračuna $s_U = \alpha^{r_U} \bmod p$ in pošlje osebi V $(C(U), s_U)$.

2. Oseba V izbere naključen $r_V \in \{0, \dots, p-2\}$, izračuna $s_V = \alpha^{r_V} \bmod p$ in pošlje osebi U $(C(V), s_V)$.

3. Osebi U in V izračunata zaporedoma

$$K = s_V^{a_U} b_V^{r_U} \bmod p \quad \text{in} \quad K = s_U^{a_V} b_U^{r_V} \bmod p,$$

kjer sta b_V in b_U zaporedoma iz $C(V)$ in $C(U)$.

Aleksandar Jurisić

555

Varnost protokola MTI

Ta MTI protokol je enako varen pred povražniki kot Diffie-Hellmanov protokol.

Varnost pred aktivnimi povražniki je bolj vplivajoča. Brez uporabe podpisnega algoritma nismo varni napadom srednjega moža.

Aleksandar Jurisić

Uskladitev ključev s ključi, ki se sami overijo

Giraultova shema ne potrebuje certifikatov, saj uporabnike razlikujejo že njihovi javni ključi in identifikacije.

Vsebuje lastnosti RSA sheme in diskretnega logaritma.

Aleksandar Jurisić

557

Aleksandar Jurisić

558

Uporabnik najima identifikacijo $\text{ID}(U)$.

Javni ključ za osebno overitev dobi od agencije TA.

Naj bo $n = p q$, kjer je $p = 2p_1 + 1$, $q = 2q_1 + 1$, in so p, q, p_1, q_1 velika praštevila. Potem je

$$(\mathbb{Z}_n^*, \cdot) \sim (\mathbb{Z}_p^* \times \mathbb{Z}_q^*, \cdot).$$

Največji red poljubnega elementa v \mathbb{Z}_n^* je najmanjši skupni večkratnik elementov $p-1$ in $q-1$ oziroma $2p_1q_1$.

Naj bo α generator ciklične podgrupe v \mathbb{Z}_p^* reda $2p_1q_1$, problem diskretnega logaritma v tej podgrupi pa naj bo računsko prezahteven za napadalca.

Aleksandar Jurisić

559

Javni ključ za osebno overitev

Naj bosta števili n , α **javni**, števila p, q, p_1, q_1 pa naj pozna **samo** agencija TA.

Število e je **javni** RSA sifrirni eksponent izbrane agencije TA, $d = e^{-1} \bmod \varphi(n)$ pa je odšifrirni eksponent.

1. Oseba U izbere **tajni eksponent** a_U , izračuna $b_U = \alpha^{a_U} \bmod n$ in izroči a_U ter b_U agenciji TA.
2. Agencija TA izračuna $p_U = (b_U - \text{ID}(U))^d \bmod n$ ter ga izroči osebi U .

Aleksandar Jurisić

Giraultov protokol za uskladitev ključev

- Oseba U izbere naključen zasebni r_U , izračuna $s_U = \alpha^{r_U} \pmod n$ ter pošlje $\text{ID}(U)$, p_U in s_U osebi V .
- Oseba V izbere naključen zasebni r_V , izračuna $s_V = \alpha^{r_V} \pmod n$ ter pošlje $\text{ID}(V)$, p_V in s_V osebi U .
- Osebi U in V izračunata ključ K zaporedoma z $s_V^{a_U}(p_V^e + \text{ID}(V))^{r_U} \pmod n$, $s_U^{a_V}(p_U^e + \text{ID}(U))^{r_V} \pmod n$.

Aleksandar Jurisić

561

Varnost Giraultovega protokola

Kljuc za osebno overitev varuje pred sovražniki.

Protokol implicitno overi ključe, zato napad srednjega moža ni možen.

Agencija TA je prepričana, da uporabnik pozna vrednost števila a predno izračuna ključ za osebno overitev.

Aleksandar Jurisić

562

Cilji identifikacijskih shem

- priča Anitine predstavite Bojanu se ne more kasneje lažno predstaviti za Anito,
- tudi Bojan se ne more po Anitini predstavitvi lažno predstaviti za Anito,
- enostavnost (npr. za pametno/čip kartico)

Anita s svojo predstavitvijo ne izda informacije, ki jo identificira/predstavlja.

Kartica se predstavi sama, nepooblaščeno uporabo (kraja/izguba) pa preprečimo s PIN-om.

Aleksandar Jurisić

565

9. poglavje

Identifikacijske sheme

oziroma sheme za predstavljanje:

- Uporaba in cilji identifikacijskih shem
- Protokol z izzivom in odgovorom
- Schnorrova identifikacijska shema
- Okomotova identifikacijska shema
- Guillou-Quisquater
- Pretvarjanje identifikacijske sheme v shemo za digitalni podpis

Aleksandar Jurisić

563

Pogosto hočemo dokazati svojo identiteto, npr.

- dvig denarja**
(na bankomatu rabimo kartico in PIN)
- nakup/plaćilo**
(prek telefona, potrebujemo kartico in rok v)
- telefonska kartica** (telefonska številka in)
- prijava na svojo šifro na računalniku**
(uporabniško ime in geslo)

Protokol z izzivom in odgovorom:

Anita in Bojan delita tajni (skrivni) ključ K , ki ga uporablja za šifriranje.

- Bojan izbere 64-bitni izziv x in ga pošlje Aniti.
- Anita izračuna $y = e_K(x)$ in ga pošlje Bojanu,
- Bojan izračuna $y' = e_K(x)$ in preveri $y = y'$.

Skoraj vse sheme uporabljajo protokole z izzivom in odgovorom, vendar pa najbolj koristne ne uporabljajo skupnih ključev.

Aleksandar Jurisić

566

Schnorrova identifikacijska shema

Je ena od najbolj praktičnih shem in potrebuje agencijo TA.

- praštevilo p , za katero je DLP nedosegljiv (npr. $p \geq 2^{512}$),
- velik delitelj q števila $p - 1$ (npr. $q \geq 2^{140}$),
- element $\alpha \in \mathbb{Z}_p^*$ reda q ,
- varnostni parameter t , za katerega je $q > 2^t$ (v praksi ponavadi vzamemo $t = 40$),
- TA z algoritmoma za tajno podpisovanje sig_{TA} in javno preverjanje ver_{TA} ,
- predpisana varna zgoščevalna funkcija.

Aleksandar Jurisić

567

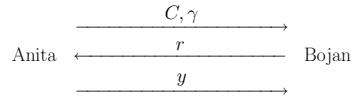
Parametri p, q in α , algoritem za preverjanje zgoščevalna funkcija so javni.

Agencija TA izda Aniti certifikat:

- TA preveri Anitino identitet po običajni (potni list, rojstni list, osebna izkaznična in izda ID(Anita), ki vsebuje identifikacijske podatke),
- Anita si izbere zasebno naključno število $a \in [0, \dots, q - 1]$, izračuna $v = \alpha^{-a} \pmod p$ in ga izroči agenciji TA.
- Agencija TA izračuna $s = \text{sig}_{\text{TA}}(\text{ID}(Anita), v)$ ter izroči Aniti potrdilo $C(\text{Anita}) = (\text{ID}(Anita), v, s)$.

Aleksandar Jurisić

Aleksandar Jurisić

Anita pošlje 1344+512=1856 bitov, nato Bojan pošlje 40 bitov in končno Anita pošlje še 140 bitov.

Okomotova identifikacijska shema

Izberimo parametra p, q tako kot v Schnorrovski shemi.

Naj imata elementa $\alpha_1, \alpha_2 \in \mathbb{Z}_p^*$ red q , vrednost $c = \log_{\alpha_1} \alpha_2$ pa naj ne pozna niti Anita.

Kot pri Schnorrovski shemi si agencija TA izbere shemo za digitalni podpis in zgoščevalno funkcijo.

Okomotova shema je *polna*, za razliko od Schnorrove sheme pa zanjo znamo pokazati, da je *varna*, kar je hitro je diskretni logaritem $\log_{\alpha_1} \alpha_2$ prezahteven.

Predpostavimo, da se je Anita identificirala tako, da je ponovila dani protokol polinomsko število krat in da je napadalka uspela priti do informacije o tajnih eksponentih a_1 in a_2 . Pokazali bomo, da v tem primeru znamo izračunati c v polinomskem času, kar je seveda v protislovju s predpostavko.

Izrek 2. Če napadalka pozna število γ , za katero se zna z verjetnostjo $\varepsilon \geq 1/2^{t-1}$ predstaviti kot Anita, potem zna napadalka v polinomskem času izračunati taki števili b_1 in b_2 , da je $v \equiv \alpha_1^{-b_1} \alpha_2^{-b_2} \pmod{p}$.

Dokaz: Predpostavimo, da lahko napadalka za ε od 2^t možnih izzivov r izračuna vrednost y , ki jo bo Bojan sprejel. Potem lahko zaradi $2^t \varepsilon \geq 2$ napadalka poišče takšna para (y_1, y_2, r) in (z_1, z_2, s) , da je $r \neq s$ in

$$\gamma \equiv \alpha_1^{y_1} \alpha_2^{y_2} v^r \equiv \alpha_1^{z_1} \alpha_2^{z_2} v^s \pmod{p}.$$

Agencija TA izda Aniti certifikat:

1. Agencija TA preveri Anitino identitet in ji izda ID(Anita),
2. Anita si izbere zasebni naključni števili $a_1, a_2 \in [0, \dots, q-1]$, izračuna $v = \alpha_1^{-a_1} \alpha_2^{-a_2} \pmod{p}$ in ga izroči agenciji TA.
3. TA izračuna $s = \text{sig}_{\text{TA}}(\text{ID}(Anita), v)$ ter izroči Aniti potrdilo

$$C(\text{Anita}) = (\text{ID}(Anita), v, s).$$

Bojan preveri Anitino identitet:

1. Anita si izbere naključni števili $k_1, k_2 \in \mathbb{Z}_p^*$ in izračuna $\gamma = \alpha_1^{k_1} \alpha_2^{k_2} \pmod{p}$, ki ga pošlje hkrati s svojim potrdilom $C(\text{Anita})$.
2. Bojan preveri podpis TA, izbere naključno število $r \in [1, \dots, 2^t]$ in ga da Aniti.
3. Anita izračuna $y_i = k_i + a_i r \pmod{q}$, za $i = 1, 2$ in ju da Bojanu.
4. Bojan preveri, ali je $\gamma \equiv \alpha_1^{y_1} \alpha_2^{y_2} v^r \pmod{p}$.

Okomotova shema je *polna*, za razliko od Schnorrove sheme pa zanjo znamo pokazati, da je *varna*, kar je hitro je diskretni logaritem $\log_{\alpha_1} \alpha_2$ prezahteven.

Predpostavimo, da se je Anita identificirala tako, da je ponovila dani protokol polinomsko število krat in da je napadalka uspela priti do informacije o tajnih eksponentih a_1 in a_2 . Pokazali bomo, da v tem primeru znamo izračunati c v polinomskem času, kar je seveda v protislovju s predpostavko.

Izrek 2. Če napadalka pozna število γ , za katero se zna z verjetnostjo $\varepsilon \geq 1/2^{t-1}$ predstaviti kot Anita, potem zna napadalka v polinomskem času izračunati taki števili b_1 in b_2 , da je $v \equiv \alpha_1^{-b_1} \alpha_2^{-b_2} \pmod{p}$.

Dokaz: Predpostavimo, da lahko napadalka za ε od 2^t možnih izzivov r izračuna vrednost y , ki jo bo Bojan sprejel. Potem lahko zaradi $2^t \varepsilon \geq 2$ napadalka poišče takšna para (y_1, y_2, r) in (z_1, z_2, s) , da je $r \neq s$ in

$$\gamma \equiv \alpha_1^{y_1} \alpha_2^{y_2} v^r \equiv \alpha_1^{z_1} \alpha_2^{z_2} v^s \pmod{p}.$$

Definirajmo $b_i \equiv (y_i - z_i)(r - s)^{-1} \pmod{q}$ za $i = 1, 2$ in preverimo

$$v \equiv \alpha_1^{-b_1} \alpha_2^{-b_2} v^r \pmod{p}.$$

■

Izrek 3. Če napadalka pozna število γ , za katero se zna z verjetnostjo $\varepsilon \geq 1/2^{t-1}$ predstaviti kot Anita, potem znata z verjetnostjo $1 - 1/q$ Anita in napadalka v polinomskem času izračunati $\log_{\alpha_1} \alpha_2$.

Dokaz: Iz prejšnjega izreka sledi, da zna napadalka števila b_1 in b_2 , za kateri velja:

$$v \equiv \alpha_1^{-b_1} \alpha_2^{-b_2} \pmod{p}.$$

Anita izda vrednosti a_1 in a_2 tako, da imamo

$$v \equiv \alpha_1^{a_1} \alpha_2^{a_2} \pmod{p}$$

in od tod

$$\alpha_1^{a_1-b_1} \equiv \alpha_2^{b_2-a_2} \pmod{p}.$$

Če je $(a_1, a_2) \neq (b_1, b_2)$, potem obstaja $(a_2 - b_2)^{-1} \pmod{q}$ in je

$$c = \log_{\alpha_1} \alpha_2 = (a_1 - b_1)(a_2 - b_2)^{-1} \pmod{p}$$

Obe strani zgornje kongruence potenciramo na $b^{-1} \bmod \phi(n)$ ter ju nato invertiramo po modulu n

$$u \equiv (y_1/y_2)^t v^s \pmod{n} \quad \blacksquare$$

Popularne identifikacijske sheme so še Brickel in McCurleyjeva shema, Feige-Fiat-Shamirjeva shema in Shamirjeva shema s permutiranim jedrom. Zanj je Shamir dokazal, da je varna s pomočjo metod za dokazovanje brez razkrivanja znanja.